

kaj ne g. poslanec?! Zamislili smo se v sliko, katero ste nam drastično opisali in mislili in premišljevali, kako ste s te slike zamogli priti do tega, da ste zagovarjali Ebenhočov predlog. Uganka nam je ostal preobrat v Vašem mišljenju. V deželi, katere dež. zbor v 23 letih ni mogel in hotel rešiti šolskega prašanja, naj bi bilo prav in dobro, da bi isti dež. zbor dobil še večjo moč in oblast?! Čudno . . .

Gospod poslanec je apostrofiral posvetno in duhovno razumništvo, naj se z ljubeznijo obrne do ljudstva. Ta apostrof gre v prvej vrsti drugim, nekoliko tudi učiteljstvu. Kar zadeva nas, rečemo le, da ljubezen rodi ljubezen. Učiteljstvo je ves čas kazalo v besedi in dejanju ljubezen do našega ljudstva, do dežele, v kateri je bilo rojeno in v kateri živi; a ta dežela, zastopniki te dežele, nam niso dajali ne moralne zaslombe, ne primernega koščka kruha za naše telesno življenje, ampak so puščali, da je učiteljstvo v gmotnem oziru zanemarjeno, da se preganja, če je svojih misli . . . Ljubezen rodi ljubezen, a tako postopanje mora provzročiti, da tudi najgorkejša ljubezen se polagoma ohlaja ter bi se končno moralo povsem ohladiti ter se izpremeniti v apatijo in celo sovraštvo. Ni li tak proces v naši duši logičen? Gospoda, na Vas je vse ležeče, Vi nas imate v oblasti, tedaj: *Videant consules!*

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gospod Cvar Andrej, učitelj v Poljanah pri Ortneku 2-40 gld.

Učiteljski konvikt: G. Rudolf Piš, učitelj v Cerknici na knj. kr. podr. št. 120 15-80 K; g. prof. Alojzij Gangl namesto venca na grob slavnemu Kopitarju, 10 K; g. Hinko Likar, nadučitelj v Grahovem, v veseli družbi po gđ. Amaliji Krjučevi nabrahni 8 K; sl. posojilnica v Cerknici 20 K.

Osobne vesti. Učitelja-voditelja g. Fr. Kovač v Zatičini in g. Fr. Wresitz v Ribnem sta imenovana nadučiteljema na istih mestih. Imenovani so dalje: gđ. Angela Divjak v Štrekljencu za Zatičino, gospa Franica Pogačnik v Cerkljah za Ribno, g. Teodor Čampa v Zagorju za D. M. v Polju, gđ. Marija Schescharg v Dobrovi za Viš in g. Fran Čuk na Ostrožnem brdu za Senožeče. Gđ. izpr. kandidatinja Margareta Žele je imenovana začas. učiteljico v Begunjah mesto gđ. Rafaela Inglič, ki je šla v Črnomelj; v Gornji Logatec je prišla začas. izpr. kandidatinja Marija Thuma; gđ. Pavlina Tomšič izpr. kandidatinja, je nastavljena za suplentinjo v Senožečah; gđ. Amalija Kotlušek, izpr. kandidatinja je imenovana začas. učiteljico v Vipavi mesto gđ. učiteljice Antonije Avguštin, ki je šla za suplentinjo na c. kr. deklisko šolo v Trstu. Poljane pri Skofji Loki: II. učno mesto začasno g. Mihael Salberger, izpr. učiteljski kandidat; Trata pri Skofji Loki: II. učno mesto začasno gđ. Ana Lampert, izpr. učit. kand.; Zahnica pri Skofji Loki: začasni učit. in voditelj g. Leopold Ferjan, izpr. učit. kand.; Kranj, dekliska šola: Gđ. Vikt. Praprotnikova, ki je bila umirovljena, je zopet odpravila in postala stalna učiteljica na svojem prejšnjem mestu; Trzic dekl. šola: III. učit. mesto gđ. Emilija Wruss (stalno) iz Stajerskega; Podbrezje: Stalni učitelj-voditelj g. Ivan Kiferle, učitelj v Dutovljah (Goriško) stalno; Koprivnik v Bohinju: Začasna učit. in voditeljica gđ. Stanka Zarnikova, izpr. učit. kandidatinja; Dobrava pri Bledu: Učit. in voditeljica gđ. Ivana Simončič, izprašana učiteljska kandidatinja. G. Milan Guštin iz Jesenic je šel k vojakom kot jednoleten prostovoljec; na njegovo mesto je prišel izprašan kandidat g. J. Bajželj. Izprašana kandidatinja gđ. Karolina Hann pride na Dobrovo pri Ljubljani. — Imenovani so na Stajarskem: G. Karol Marschitz, nadučitelj pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. učiteljem-voditeljem na novo ustanovljeni šoli v Letušu pri Braslovčah, g. Jožef Čeh, podučitelj pri Sv. Andražu v Slov. gor. pa nadučiteljem pri Sv. Jerneju pri Poličanah. Gđ. Antonija Rott, učiteljica pri Stari cerkvi na Kočevskem, pride za učiteljico v Dobje pri Kalobji, za podučiteljico pa prideti na to šolo gđ. Emilija Manzoni iz Gorice in Marjeta Žele iz Tohnina. Na novo so še nameščeni abiturijenti oziroma abiturientke, kakor gđ. Marija Knittel iz Beljaka za podučiteljico v Ščavnjski dolini, Ernestina Zaff iz Ljubljane za suplentinjo v Kostivnici (mesto bolnega učitelja g. Janeza Brinška, ki ima dopust), g. Jožef Klemenčič za podučitelja pri Sv. Antonu v Slov. gor. in Jožef Kos za pod-

učitelja pri Mariji Snežni. Suplentinjam sta nastavljeni učiteljici ženskih ročnih del gospici Roza Hribar pri Sv. Lenartu blizu Ormoža in Ana Šampri na Selah. Gospod Ivan Verdol, suplent v Zrečah pa pride na jednako mesto v Žitale. Podučiteljem sta nastavljena g. Alojzij Bajec, suplent v Gorici za Podčetrtek in g. Janez Glinšek, absolvirani učiteljščnik in dosluženi vojak pri Sv. Lovrencu na Drav. polju. — G. Peter Kavčič, učitelj pri Novi cerkvi pri Ptujci dobil je radi bolehnosti dopust, nadomestovat ga pride bivši učiteljščnik g. Karol Korošec. Na novo so nameščeni abiturijentje ozir. abiturijentinj: gg. Fr. Irgolič iz Središča za pom. učitelja na deški šoli v Ptujci in Tone Hohnjec iz Št. Petra pod Sv. Gorami za podučitelja v Podsredo; gdč. Emilija Muška iz Rojana pri Trstu za podučiteljico k Sv. Lovrencu na Dravskem polju in Hildegarda Rieger iz Koroške za pom. učiteljico v Slov. Bistrici. Gospica Karolina Budešinsky v Podčetrtku in gospa Pavla Vrečko-Jonke v Podsredi sta se službam odpovedali.

† **Irma Šigon**, učiteljica v Semiču je dne 28. vinotoka umrla. Nekrolog v jedni prihodnjih številk. N. v m. p.!

V Idriji je razpisana služba učiteljice za ženska ročna dela s 500 gld. plače, 100 gld. aktiv. doklade in 6 petletnic à 40 gld. Prosnje do 6. grudnia.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. V redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta, katera se je vršila v četrtek dne 28. oktobra letos, prejeli smo sledeče poročilo: Potem, ko proglašal predsednik sklepčnost in otvori sejo, poroča zapisnikar o kurenecijah in povč, kako so bile rešene. Rešita se dve prošnji za dovolitev olajšav v vsakdanjem šolskem obisku. Na znanje se vzemó in odobré se nasveti vodstev slovenskih ljudskih šol glede upeljave Petričevih zvezkov v tukajšnje šole. Sklene se ustreči novemu razpisu visokega c. kr. deželnega šolskega sveta glede postopanja napram zanemarjeni šolski mladini po navodilih, katera se v tem razpisu priporočajo. Za volonterko na mestni nemški dekliški šestrazrednici se imenuje izprašana učiteljska kandidatinja in bivša pomožna učiteljica v Kranji Marija Stegnarjeva. Za razpisano V. oziroma VI. učno mesto na mestni nemški dekliški šestrazrednici s pridelitvijo mestni dekliški osemrazrednici se stavi visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu terno-predlog.

Skladni koledar za leto 1898. Ravnokar je izišel jedini slovenski skladni koledar za leto 1898. Dobiti je pri založniku Dragotinu Hribarju v Celju in po vseh slovenskih bukvarnah komad po 60 kr. s pošto 10 kr. več. Če se jih naroči več skupaj, odpade poštnina. Skladni koledar je zelo okusno izdelan, zato služi poleg praktične potrebe tudi za okrasek stene. Priporočamo ga najtopleje vsem slovenskim pisarnam, podjetnikom in zasebnikom.

Učiteljski večer. Tako prijetnega zabavnega večera „Slov. učit. društvo“ še ni doživelo, kakor je bil dne 6. t. m. Temu pripomogli so seveda sodelujoči faktorji: slavni tamburaški zbor „Sokola“, slavni kvartet „Iirija“, gdč. Billinova in gosp. Vrabel. Vsi so tekmovali med sabo, kako bi lepše zabavali zbrane goste, kojih je bila dvcrana natlačena polna. Da vmes ni manjkalo navdušenih napitnic, umevno je ob sebi. Predsednik g. J. Likar je vse prisotne s toplimi besedami pozdravil, posebno neučitelje, ki so pokazali sè svojim posetom, da so prijatelji slovenskega učiteljstva. G. Juraj Režek je nazdravil učitelju-pesniku ter društvenemu tajniku gosp. E. Ganglu, povdarjajoč, da ta „večer“ velja njemu ter njegovim duševnim otrokom: „Iz luči in teme“, katere je ravnokar poslal med slovenski svet, želeč, da bi delali čast in veselje ne samo njemu, ampak vsemu slovenskemu učiteljstvu ter slovenskemu narodu sploh. V vznesenih besedah se je slavljence zahvalil tej napitnici, naglasujoč posebno veliko važnost učiteljskega stanu za probujo narodovo. Povodom izdaje Graňglovih pesmi „Iz luči in teme“ je za ta „večer“ zložil slovenski pesnik in pisatelj g. T. D. to-le pesem:

Sestanek prekrasan! . . . Vsi, ki smo tu se zbrali,
Vsi razplamenjeni za vzvišeno smo stvar,
Združujejo nas skupni ideali,
Nikdar ne vgasne v srcih nam njih žar.
Saj, kar na bedno veže nas zemljo
Svetli so vzori to.
Po vzorih hrepenimo! In kako li ne bi
Hoteli biti slični Tebi,
Ki hodiš v žitju pot svetal,
Ki si prijateljstva nam ideal!
Oj, srečen si, saj pevskih Vil
Ti ljubljence si plemeniti,

Naš rod bo venci krasen zvil,
 Da čelo Tvoje ž njim okiti.
 In vreden tega si, saj zanj živiš,
 Ko v mirnih sanjah svet objemlje mrak,
 In v tiho noč budiš
 Iz srca spev razvnet, sladak.
 Dal Bog, da bi slovenski svet,
 Nebroj imel še Tebe let!
 Nam, Tvojim pa štovateljem,
 Štovateljem, prijateljem
 Mogočni v prsih vzklik kipi:
 Naj Gangl Engelbert živi!

Deputacija „Slov. učit. društva“ pri gospodu dež. glavarju. Kakor smo že naznanili v zadnji številki, so izročili v imenu „Slov. učit. društva“ gg. Dimnik, Gangl in Likar spomenico o uredbi naših plač v četrtek, dne 28. vinotoka gosp. deželnemu glavarju. Predsednik g. Likar je predstavil deputacijo gosp. dež. glavarju ter ga nagovoril tako:

Velerodni gospod deželni glavar!

Zastopniki „Slovenskega učiteljskega društva“ usojajo si izročiti Vam danes spomenico, katera obseza prošnje in želje kranjskega učiteljstva glede njihovih plač. Podatki v njej naj bi služili veleslavnemu deželnemu odboru pri sestavljenji načrta, katerega ima predložiti prihodnje leto v prej omenjeni zadevi visokemu deželnemu zboru.

Zahteve, katere stavimo v tej spomenici, niso prefrirane; saj vemo, da finančijelne razmere kranjske niso baš najugodnejše. Glavna težnja nam je, da se odpravi sedanji krajevni plačilni sistem ter da se vpelje *s t a t u s*, v katerem bode možno vsakemu učitelju doseči po gotovem številu službenih let to, kar imajo uradniki XI. in X. plačilnega razreda; učitelji meščanskih šol pa naj bi imeli dohodke X. oziroma XI. plačilnega razreda.

Velerodni gospod deželni glavar! Kranjsko učiteljstvo je trdno prepričano, da si bode naša dežela vedela pridobiti virov, s pomočjo katerih jej bode možno spodobno plačevati svoje učiteljstvo. Saj nje zastop je preverjen, da za šolstvo izdan denar ni zavržen, da tam, kjer cvete šolstvo, cvete tudi obrt in industrija, da v deželah, kjer rastejo stroški za šolstvo, rastejo tudi viri dohodkov. Velerodni gospod deželni glavar! Kranjsko učiteljstvo zre z zaupanjem v bodočnost, pričakuje v kratkem zboljšanja svojega bednega stanja. Vsi sloji našega naroda so jednega mnenja, da je naš stan preslabo plačan, vsi sloji našega naroda pa dajejo tudi za učiteljstvo častno izpričevalo, da izpolnuje vestno svoj posel. Zato mislimo, da ni predrzno, ako tudi mi povdarjamo pri tej priliki, da je kranjsko učiteljstvo vedno delovalo za vero, dom, cesarja, da je delovalo in hoče še ne-sebično delovati za napredek naroda svojega in v prid svoje domovine. Zato pa smo opravičeni pričakovati, da bode naša domovina imela dovolj kruha za svoje udane jej sinove, kakoršni so se kranjski učitelji vedno izkazali, ter da ne bode treba tolikim vrlim močem iskati si učiteljskih služeb po drugih kronovinah.

Da pa nas ne vara to pričakovanje, treba nam je močne pomoči od merodajnih faktorjev. Ne zamerite torej, da prosimo Vas že danes v imenu vsega kranjskega učiteljstva, velerodni gospod dež. glavar, Vaše blagonaklonjenosti in podpore v naši stvari.

Gosp. dež. glavar je sprejel deputacijo prijazno, prevzel spomenico ter dejal, da ga veseli, da pozna zastopnike „Slov. učit. društva“. Glede plač je pripoznal, da se mora storiti kaj v zboljšanje, za kar so zavzeti tudi vsi gospodje, ki imajo pri tem besedo, zlasti še g. referent, dež. odbornik g. Fr. Povše. Ozirali bi se radi povsem na želje učiteljstva, ki deluje marljivo in požrtvovalno, ko bi ne bila dežela v tako slabih finančijelnih odnosajih. Zagotovil je pa deputacijo, da se bodo zboljšale plače gotovo in da se uvede tudi osebni sistem ter opusti sedanji krivični krajevni sistem.

Dne 1. listopada se je poklonila ista deputacija gosp. dež. odborniku in referentu Fr. Povšetu, katerega je prosil g. Likar blagonaklonjenosti in podpore. G. Povše se je izrekel za zboljšanje, za katero je zavzel on, pa tudi vsi gospodje njegove stranke v dež. zboru. Po načrtu, ki ga je izdelal on, znaša zboljšanje učiteljskih plač na Kranjskem od 40—50000 gld. Oziral se bo pa na predloženo spomenico, ki bo pokazala, kakšne so želje učiteljstva. Veseli ga torej, da dela „Slov. učit. društvo“ tako za učiteljstvo, katero občuduje, da more vstrajati in delovati ob tako slabih plačah, zlasti se čudi ljubljanskemu učiteljstvu, katerega ne umeje, kako more živeti v tako dragih časih ob tako ubornih plačah. Nekaj se bo torej zgodilo na vsak način. Da ima dežela sredstev, bi zboljšala plače tako, kakor želi učiteljstvo, ki je danes visoko naobraženo, bolj, kakor uradništvo,

ki ima v XI. in X. razredu izdatno lepše plače. Mogoče bi bilo tako zboljšanje, ko bi ostala deželi naklada na zganje, ki bo dosegla letos približno 300000 gld., ki bo pa pripadla pozneje državi. Lahko bi bilo tudi zboljšanje, da se v ta namen obdavčijo bogate naše hranilnice in posojilnice, kakor je n. pr. Kranjska, ki bi sama lahko žrtvovala na leto po več tisočakov v ta namen. Na vsak način bo treba torej najti novih virov. Zagotovil je končno g. referent deputacijo, da ima vestno, uarljivo in naobraženo naše učitelstvo vseh strank simpatije in naklonjenost na svoji strani.

Daj Bog, da bi rodilo obilo uspeha in sadu delovanje „Slov. učit. društva“!

Samopomoč. „Gospodarski program slovenskega učiteljstva“:*)
18.) Tvrška **J. C. Mayer** — trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani — daje učiteljstvu in njim rodbinam blago po najnižji ceni in daruje poleg tega od iztržka 5% Učiteljskemu konviktu. — 19.) **J. Soklič** — trgovina s klobuki „Pod trančo“, daje od iztržka 5% Učit. konviktu. — Tovariši, organizujmo se, držimo se gesla: „Svoji k svojim!“ ter podpirajmo le take tvrdke, koje tudi nas podpirajo. Gospodarski program, če ga bomo točno izvrševali, nese „konviktu“ na leto lahko dober tisočak. Torej le: Svoji k svojim!

P. n. učiteljstvu Kranjskega šolskega okraja. Tovariši! Ustanovitev učiteljske bolniške blagajnice za Kranjski šolski okraj, o kateri se je že sklepalo na lanskem občnem zboru v Št. Juriji, je gotovo zelo potrebna in vrlo prav bi bila, ako omenjeno blagajnico ustanovimo. To pa je mogoče le tedaj, ako se odzovemo s pristopom vsi, kajti sicer bi jo ne kazalo ustanavljati. Da pa odbor ve, je li sploh mogoče kako delo v tem smislu započeti, sklenil je to prijaviti v vrlem glasilu našem, „Učiteljskem Tovarišu“, ter tem potom pozvati, naj se vsaka učiteljska oseba našega okraja potom dopisnice gospodu predsedniku Drag. Česniku izjavi, je li voljna pristopiti k temu društvu ali ne. S kolegijskim pozdravom za ves odbor: Tajnik.

Vabilo. Dne 19. t. m. postavilo bode učiteljsko društvo za Novomeški okraj umrlemu tovarišu g. V. Kmetu v Št. Lovrencu nagrobni spomenik. — K tej svečanosti, ki se prične ob 10. uri dopoldne s sv. mašo zadržnico, vabi gđc. koleginje in gg. kolege iz domačega in sosednih okrajev k obilni udeležbi odbor.

Zužemberk, 11. listopada 1897.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Štev. 902

o. šol. sv. Na dvorazrednici v Štrekljevcu razpisano je drugo učiteljsko mesto v IV. plačilnem razredu s prostim stanovanjem v stalno oziroma začasno nameščenje.

Prošnje vlagati je do 20. listopada pri podpisanim c. kr. okrajnem šolskem svetu.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 3. listopada 1897.

Predsednik: Orešek.

Štev. 922

o. šol. sv. Na trirazredni ljudski šoli v Zagorji ob Savi je stalno ali začasno popolniti drugo učno mesto z letnimi dohodki 500 gld.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom semkaj vlagajo do 10. grudna 1897. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 4. listopada 1897.

Štev. 1757

o. šol. sv. Na jednorazredni ljudski šoli na Ostrožnembrdu je popolniti izpraznjeno mesto učitelja-voditelja z dohodki III. plačilnega razreda.

Pravilno opremljene prošnje za to službo naj se predpisanim potom semkaj vlagajo do dne 18. listopada 1897.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojini, dne 4. listopada 1897.

Zahl 1310

B. Sch. R. An der einclassigen neu erbauten Volksschule in Altbacher wird die Leiter und Lehrerstelle mit dem Jahresgehälte der IV. Gehältsclasse und dem Weide-

*) Glej „Učiteljski Tovariš“ štev. 20. t. l. Uredn.